

Joan Garriga i Andreu

A MANERA DE BALANÇ, TOT PENSANT EN LA HISTÒRIA

Immersos com estem en un teixit social que oblidava sovint les arrels i, per tant, el passat, és difícil demanar atenció pels fons patrimonials. Abocats com vivim a commemorar conjuntures i assenyalar-nos fites —o reptes?— a cada moment, se'ns fa difícil de mirar enrera i estudiar el passat. Si a això hi addicionem que vetllar pels fons patrimonials i recordar la història amb rigor, vol dir professionalitat, temps i inversió econòmica, la qüestió es complica encara més. I tanmateix a les portes del 2000 —també una fita— el mètode en el treball de la història s'ha adaptat a la utilització de sistemes i aparells fa alguns anys insospitats, però moltes fonts encara no han estat escorcollades.

La paradoxa, per tant, és clara. Les fonts —orals, documentals— són l'element subministrador de les dades per interpretar i entendre la història, però quan no es pot disposar de suficient material humà i documental, llavors el mite, el supòsit, les llacunes i unes conclusions difícilment provades, es converteixen en els arguments pretesament històrics i sovint desvirtuadors dels fets reals. Proves hi ha de com analitzar de diverses maneres la societat. Proves en tenim d'interpretar i predir el present i l'esdevenidor partint del que interessa al poder establert. Massa constància en tenim que els fons patrimonials —digui el que es digui— són a l'oblit per la seva poca rendibilitat política-administrativa.

I de bell nou la pregunta: Què cal fer?

I també de nou —vell, però— opinar sobre uns possibles objectius explicats, escrits i publicats en articles i treballs diversos dels que no me n'amago que he signat per si hi havia dubtes o reclamacions a plantejar. Per ara, el silenci impera. Per exemple, caldria fer:

Objectius generals:

1. a) La recerca del material existent en els arxius municipals.
b) La recerca del material existent en els arxius/fons particulars.
2. Inventari del material.
3. Guia-catalogació del material comarcal inventariat.
4. Ordenació dels fons de caràcter públic.

Destinació:

1. Ubicació en el mateix lloc, i/o.
2. Ubicació a l'arxiu municipal, arxiu institucional, i/o.
3. Ubicació en el museu/arxiu de caràcter comarcal.
4. En tot cas, trasllat al Servei d'Arxius de la Generalitat, o al lloc que aquest assenyali, de les dades de la recerca.

Objectius més específics:

1. Orientar sobre el procés de conservació del material.
2. Microfilmació d'alguns documents/mobles importants.
3. Intentar l'arrelament de persones o d'equips per continuar els treballs d'ordenació i sistematització.

Tot això es pot portar a terme a la nostra comarca. Això és, a més el que un grup nombrós d'historiadors i de geògrafs, hem intentat aplicar en la recerca iniciada des de fa anys, i coordinada a través de les Àrees d'Història del Museu. Els resultats? Quedem-nos en una bona dosi de treball intens i extens al llarg d'uns anys. Perspectives? Els aconsello una passejada-visita pels arxius històrics municipals del nostre Vallès. Llevat d'excepcions prou conegudes, la història documentada la perdem en els racons, l'amuntegament, la dispersió i un llarg etcètera on caben les anotacions més inversemblants. El camí, però, ja és iniciat. Les bases i la gent no hi manquen. Els recursos —imaginació i diners— són pocs i en alguns casos, gens. L'assumpció de la gestió dels arxius històrics des dels òrgans institucionals comarcals, pot ser, fins i tot, una via ràpida cap a desbloquejar el tema. No és fàcil, però. El temps ho dirà.

Mentrestant, volem constatar la sort d'haver trobat un lloc on poder feinejar en l'ús de la història, i des d'on poder divulgar la vocació i/o la professió. Normal, però, deu ser observar la situació i pledejar contra l'oblit de la memòria col·lectiva. Dit està una vegada més. I és que potser sigui veritat que en algunes coses s'hagi de ser tossudament interessat a no cedir, i més quan la cultura legada a través dels temps es va, de vegades, esilanguint.

Potser, aquest escrit és només una altra lletra de batalla. També el temps ho dirà.